

Reixa de Cruïlles

En una de les finestres absidals de Sant Miquel de Cruïlles s'ha descobert una reixa de ferro obrada segons la tècnica romànica, però difícil de precisar en quina data fou construïda (fig. 276).

Els elements de ferro de les finestres es troben escassament per ésser generalment les finestres extremadament estretes i no necessitar aquesta protecció.

Recordem una reixa anàloga en un dels absis del monestir de Sant Joan de les Abadesses. — J. P. i C.

Viga romànica policromada de Cruïlles

En efectuar el desmuntatge del retaule gòtic de Sant Miquel de Cruïlles, hom observà que estava clavat a uns travessers horitzontals. Un d'ells, el que es trobava en la part superior, cridà l'atenció pel seu perfecte escairat i perquè s'hi endevinaven traces molt lleugeres de policromia.

Es una viga de secció rectangular, d'uns 4 m. de llarg, per 0,140 m. d'alt i prop de 0,100 m. d'ample. Les seves dimensions i el fet de trobar-se policromades solament les tres cares visibles (dues laterals i la cara inferior), permeten d'establir la possibilitat que tal vegada ens trobem en presència de la viga principal del cimbori que primitivament podia haver recobert l'altar major, o potser de la viga travessera a l'arc triomfal destinada a aguantar les cortines.

La descripció és com segueix: Cara principal: sobre fons vermell fosc, el tema floral d'una línia ondulada de la qual es desprenen fulles molt estilitzades; els colors són ocre, negre, blanc (figs. 277 i 280).

En la part central, es presenta amb tot detall una processó. En primer lloc es veuen dos acòlits, amb canelobre, seguits per altres tres que porten encenser, missal i creu de doble braç desigual, o creu patriarcal poc visible en els gravats (fig. 277). Segueix un grup de divuit monjos, amb roba monacal i capa, un d'ells, el cinquè, porta a la mà dreta un plat petitori o bassina. Es repeteixen els acòlits; dos amb canelobre, un altre amb encenser i el quart amb un missal (figs. 277-279).

La processó és presidida per tres personatges: un bisbe o patriarca, amb la *ferula* a la mà dreta i dos assistents, que porten el drap gremial. La *ferula* té la part superior en forma de tau. Aquest tipus és l'usat pels bisbes ortodoxes orientals i a occident pels bisbes i abats fins el segle XII i més tard pels arquebisbes (1). Aquestes figures aparenten sortir d'una església de característiques romàniques, sobre la porta de la qual hi ha una creu de Malta (fig. 279).

(1) ENLART: *Manuel d'Archéologie française*, vol. III, *Le Costume*, Paris, 1916, pàg. 349.

Fig. 276. — Reixa romànica de Sant Miquel de Cruïlles